

## TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI VA AXBOROT RESURLARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI

**Turopova Nigora Xolmurod qizi**

**Termez state university**

**[nturopova@tersu.uz](mailto:nturopova@tersu.uz)**

**Ergasheva Fayruza Ilhom qizi**

**Termiz Davlat universiteti**

**<https://doi.org/10.5281/zenodo.10927107>**

**Annotatsiya:** Mazkur tezisda hozirgi globallashtan zamonda, ya'ni shiddat bilan rivojlanib borayotgan zamonda inson hayotining bir qismi bo'lmish ta'lim sohasi tizimida raqamli axborot tizimining o'rni, raqamli axborot resurslardan foydalanish istiqbollari o'rganilgan va tushunarli tarzda yoritilgan bo'lib o'rganuvchiga murakkablik qilmaydi. Va ushbu sho'ba haqida qisqacha xulosa va fikrlar ham berilgan.

**Kalit so'zlar:** Ta'lim, ta'lim tizimi, raqamli texnologiya, axborot, resurs, globallashtirish, taraqqiyot, istiqbol, kutubxona, internet.

### Kirish

Bugun jamiyatda raqamli texnologiyalarning ahamiyati tobora ortmoqda. Ularning keng joriy qilinishi va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish masalalari hozirgi zamonda har bir davlat uchun jiddiy hayotiy masalaga aylangan. Ekspertlar fikricha, kelgusi 3 yilda iqtisodiyotni raqamlashtirish orqali dunyodagi 22 foiz ish o'rni axborot texnologiyalari yordamida yaratiladi<sup>1</sup>.

Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek "Taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart. Bu bizga yuksalishning eng qisqa yo'lidan borish imkoniyatini beradi. Zero, bugun dunyoda barcha sohalarga axborot texnologiyalari chuqur kirib bormoqda. Albatta, raqamli iqtisodiyotni shakllantirish kerakli infratuzilma, ko'p mablag' va mehnat resurslarini talab etishini juda yaxshi bilamiz. Biroq, qanchalik qiyin bo'lmasin, bu ishga bugun kirishmasak, qachon kirishamiz?! Ertaga juda kech bo'ladi"<sup>2</sup>.

Ta'lim tizimida raqamli va axborot resurslardan foydalanish istiqbollari o'z-o'zidan o'zgaradi. Bu, ta'lim tizimining o'ziga xosligi va ta'limning mazmunini yaxshilashga qaratilgan qadamlar bilan bog'liq. Quyidagi istiqbollar bu yo'lga qo'yilgan bir nechta misollar:

1. Raqamli darsliklar: Raqamli darsliklar, ta'lim tizimida o'quvchilar uchun o'z-o'zidan o'zgaruvchan bo'lgan yirik resurslardan biridir. Bu darsliklar, o'quvchilar uchun ko'proq interaktiv va qiziqarli bo'lib, ularni ta'lim jarayonini yaxshilashda yordam beradi.
2. Online testlar: Online testlar, o'quvchilar uchun ta'lim jarayonini baholash uchun juda foydali bo'ladi. Bu testlar, o'quvchilarning ma'lumot darajasini aniqlash uchun yaxshi usuldir.
3. Videolar: Videolar, ta'lim tizimida o'quvchilar uchun qiziqarli va o'z-o'zidan o'zgaruvchan resurslardan biridir. Bu videolar, o'quvchilarga ko'proq vizual ma'lumotlar berishda yordam beradi.

<sup>1</sup> <https://mitc.uz/uz/news/2314>

<sup>2</sup> <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-texnologiyalarining-ta-lim-sohasida-go-llanilishi>

4. Online maqolalar: Online maqolalar, ta'lim tizimida o'quvchilar uchun yangi va qiziqarli ma'lumotlar olish uchun foydali bo'ladi. Bu maqolalar, o'quvchilarni yangi fikrlarga kirishga yordam beradi.

5. Online kutubxonalar: Online kutubxonalar, ta'lim tizimida o'quvchilar uchun juda foydali bo'ladi. Bu kutubxonalar, o'quvchilarga ko'proq ma'lumot va manbalarni taqdim etishda yordam beradi.

6. O'zlashtirilgan ta'lim dasturlari: O'zlashtirilgan ta'lim dasturlari, o'quvchilarning o'ziga xos ta'lim yo'nalishini tanlashda yordam beradi. Bu dasturlar, o'quvchilarning maqsad va hujjatlari asosida yaratiladi.

7. Online forumlar: Online forumlar, ta'lim tizimida o'quvchilar uchun qiziqarli va foydali bo'ladi. Bu forumlar, o'quvchilarning boshqa o'quvchilar bilan muloqot qilish va fikrlar almashishlari uchun yaxshi imkoniyatlar beradi.

Ta'lim jarayonida raqamli va axborot resurslaridan foydalanish o'quvchilarning o'zlashtirishini va o'rganishini kuchaytirishi mumkin bo'lgan qulay va samarali usul.

Raqamli resurslar, masalan, internet saytlari, elektron kutubxonalari va darsliklardan iborat bo'lishi mumkin. Bu resurslar o'quvchilarga o'zlarining o'rganish usullarini va o'zlashtirishlarini boshqarish uchun yordam beradi. O'quvchilar matematika, fizika, kimyo va boshqa fanlarda onlayn testlar yoki savollarga javoblar qidirib topishlari mumkin.

Axborot resurslari esa, masalan, yangiliklar va maqolalar, video darslar va o'quv materiallari bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Bu resurslar o'quvchilarga yangi bilimlar va ko'nikmalar haqida xabar beradi va ularning o'rganishni kuchaytiradi.

Bularning yanada keng tarqalishi bilan, o'quvchilar ta'lim tizimida onlayn darslar, vebinardlar va interaktiv o'quv dasturlaridan foydalanishlari ham mumkin. Bu usul, o'quvchilarga o'zlarining o'rganish xususiyatlariga qarab o'rganishlarini boshqarish imkoniyatini beradi.

Bularning barchasi, o'quvchilarning ta'lim jarayonida samarali va qulay usullar bilan o'rganishlarini kuchaytiradi va ularning o'zlashtirishini yaxshilaydi.

Bularning barchasi ta'lim tizimida o'quvchilar uchun foydali va qiziqarli resurslar hisoblanadi. Raqamli va axborot resurslardan foydalanish, ta'limning sifatini yaxshilashda va o'quvchilarning ma'lumot darajasini oshirishda juda muhimdir.

### **Xulosa**

Ta'lim tizimi bugungi kunda raqamli texnologiyalarga singib ketayotgani shunchaki hayratlanarli yemas, chunki, bugungi kunda axborot makonida taklif etilayotgan ko'plab narsalarni jiddiy tahlil qilish va pedagogik asoslash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. So'nggi yillarda ta'limni «raqamlashtirish» muammolari, uning shakllanishiga ta'siri bo'yicha biror-bir davlat loyihasi yoki so'rovnoma asosida tadqiqotlar o'tkazilmaganligi ham muhimdir.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, bu kabi yirik loyihalarga start berilgani ilm, ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yilida raqamli texnologiyalarning hayotimizdagi o'rnini va rolini, ularning yurtimiz bo'ylab qamrovini jadal sur'atda oshiradi.

Tizim muntazam rivojlanyapti, keng ko'lamli va kompleks loyihalar amaliyotga joriy etilmoqda. Shu bilan birga, hali oldimizda bajarilishi zarur bo'lgan muhim vazifalar turibdi.

Zero, O'zbekistonning taraqqiyoti raqamli texnologiyalarning barcha soha va tarmoqlarga joriy etilishi va qo'llanishiga uzviy bog'liqdir.

### References:

1. <https://www.pv.uz/uz/news/raqamli-talimga-otishni-pandemiya-jadallashtirdimi>.
2. Sharonin Yu.V. Sifrovые технологии в высшем и профессиональном образовании: от личностно ориентированной Smart-didaktiki k blokcheynu v selevoy podgotovke specialistov // Современные проблемы науки и образования. – 2019. – № 1
3. Мирзахмедова, Н. Д. (2015). Применение макросов в программе Power Point для создания тестовых заданий. Наука, техника и образование, (4 (10)), 180-182. 6.
4. Абдурахманова, Ш. А. (2017). Развитие педагогической науки в Республике Узбекистан. Молодой ученый.
5. Rashidov A., Ernafas o'g'li S. K. Mamlakatimizda ishsizlik sabablarini o'rganish va tahlil qilish //iqro jurnali. – 2023. – T. 1. – №. 2. – С. 284-288.
6. Bakiyeva, F. R., Primkulova, A. A., & Mirzahmedova, N. D. (2020). Smart And Development Of Modern Education.
7. Abduxakimovna, A. S. (2021). Use of multimedia technologies in the development of intellectual skills of students of pedagogical higher education institutions.
8. Буранова Л. В. и др. Зарубежный опыт ипотечного жилищного кредитования //O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali. – 2023. – T. 2. – №. 19. – С. 437-345.
9. Turoпова N. O 'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o 'ziga xos xususiyatlari. – 2023.